

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/187/2019
Identifikačné číslo spisu: 1708897907
Dátum vydania rozhodnutia: 30.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Janka Cisárová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1708897907.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu L., bývajúceho v N., zastúpenému advokátkou Mgr. Máriou Čechovou, so sídlom vo Viničnom, Lipová 18/C, proti žalovanej MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r.o., IČO: 31 444 873, so sídlom v Bratislave - Záhorskej Bystrici, Bratislavská 1/a, zastúpenej Advokátska kancelária Paul Q, s.r.o., IČO: 35 906 464, so sídlom v Bratislave, Karadžičova 2, o určenie povinnosti zverejniť odpoveď počas volebnej kampane, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 5 C 962/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. marca 2018 sp. zn. 10 Co 45/2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 29. marca 2018 sp. zn. 10 Co 45/2018 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom (v poradí tretím) z 16. októbra 2017 č. k. 5 C 962/2008-261 v spojení s opravným uznesením z 1. októbra 2018 č. k. 5 C 962/2008-373 žalobu, ktorou žalobca požadoval, aby súd uložil žalovanej povinnosť poskytnúť počas trvania volebnej kampane k voľbám do samosprávnych orgánov obcí v roku 2002 vysielací čas v diskusnej relácii žalovanej SITO na zverejnenie odpovede, zamietol a žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Mal za to, že žaloba je v celom rozsahu nedôvodná. Za nespornú skutočnosť mal súd fakt, že žalovaná žalobcovi neposkytla právo na odpoveď podľa § 30 ods. 9 zákona č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí, v zmysle ktorého má vysielateľ povinnosť nezávislému kandidátovi, ktorý je počas kampane predmetom nepravdivých alebo pravdu hrubo skresľujúcich informácií a vyjadrení v rozhlasovom alebo televíznom vysielaní alebo v hromadných informačných prostriedkoch, poskytnúť právo na odpoveď počas kampane. Vychádzal pri tom z toho, žalobca sa v tejto veci obrátil na správny orgán oprávnený podľa v tom čase platných právnych predpisov vo veci konať, a to Radu pre vysielanie a retransmisiiu. Z jej rozhodnutia vyplýva, že žalovaná svoju povinnosť vyplývajúcu mu z § 30 ods. 9 predmetného zákona porušila, za čo jej bola Radou pre vysielanie a retransmisiiu uložená sankcia podľa § 64 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii. Súd prvej inštancie poukázal na to, že nemá právomoc toto rozhodnutie preskúmať ani posudzovať jeho správnosť a samotný kontrolný orgán mohol uložiť žalovanej sankciu aj vo forme

odvysielania oznamu o porušení zákona, tak ako sa ho žalobca v tomto konaní domáhal, avšak túto možnosť nevyužil. Na základe uvedeného mal preto súd prvej inštancie za to, že nemal právomoc rozhodnúť o sankcii vo forme odvysielania oznamu o porušení zákona podľa § 30 ods. 9 zákona č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy. Či bol žalobca skutočne subjektom nepravdivých alebo pravdu skresľujúcich informácií sa súd v konaní nezaoberal, vzhľadom na to, že žalovaná podľa § 30 ods. 4 zákona č. 346/1990 Zb. ako vysielateľ s licenciou nezodpovedal za obsah relácií vysielaných v rámci volebnej kampane. Z tohto hľadiska súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaná ani nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom vo veci zodpovednosti za pravdivosť výrokov kandidátov počas volebnej kampane. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 29. marca 2018 sp. zn. 10 Co 45/2018 na odvolanie žalobcu potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanej priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd konštatoval, že odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie spĺňa všetky požiadavky podľa § 220 ods. 2 CSP, súd prvej inštancie sa dôsledne vysporiadal s tvrdeniami strán a zistený skutkový stav aj správne právne posúdil, teda správne aplikoval zodpovedajúce zákonné ustanovenia; žalobca pritom v odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie nebol vysporiadal. Rozsudok súdu prvej inštancie preto považoval za vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP a plne sa s ním stotožnil. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 2 CSP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP. Porušenie práva na spravodlivý proces videl v tom, že o termíne verejného vyhlásenia rozsudku odvolacím súdom nebol riadne upovedomený. V tejto súvislosti uviedol, „žalobcovi bolo poslané oznámenie o VVR z elektronického spisu s tým, že termín konania na odvolacom súde bol uvedený o 8:45 hod, v elektronickom spise je však uvedený čas 10:05 hod. Reálne bol rozsudok vyhlásený o 8:45 hod. a nie o 10:05 hod ako je uvedené v elektronickom spise, t. j. čas na webovej stránke je odlišný od času v zápisnici.“ Poukázal pritom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. júla 2012 sp. zn. 3 MCdo 16/2011 z ktorého vyplýva záver o tom, že obsahom procesného oprávnenia účastníka pri kontrole súdu vyhlasujúceho rozsudok je predovšetkým jeho oprávnenie preveriť, či bol rozsudok v jeho veci vôbec vyhlásený (to má význam z hľadiska účastníkovej vedomosti, či je súd rozsudkom viazaný, a ak áno, akým rozsudkom - akými výrokmi). Neprehliadnuteľným oprávnením účastníka, je tu právo účastníka oboznámiť sa s tým, v akom zložení súd vyhlásil rozsudok. Procesný nedostatok súdu pri tomto úkone, znamená popretie samotnej podstaty verejného vyhlásenia rozsudku. Porušenie práva na spravodlivý proces videl aj v tom, že nevykonateľnosť žalobného petitu nemala byť prisudzovaná na jeho ťarchu vzhľadom na príliš dlhú dobu konania v dôsledku nečinnosti súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, pričom nie vinou žalobcu pominulo obdobie volebnej kampane. Podľa jeho názoru odvolací súd mohol vykonať také úpravy petitu žaloby, že by zachoval jeho podstatu a nezmenil zmysel. V tejto súvislosti poukázal rozpor bodu 15. odôvodnenia napadnutého rozsudku s jeho bodom 13; má za to, že odvolací súd v bode 13. pripúšťa, že prvostupňový súd mohol vykonať také úpravy, aby zachoval podstatu petitu a v bode 15. konštatuje, že bolo povinnosťou žalobcu vymedziť petit tak, aby zodpovedal tomu, o čo sa žalobca žalobou domáhal. Vzhľadom k uvedenému žiadal rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. K dovolaniu žalobcu sa vyjadrila žalovaná. Poukázala na jeho oneskorenosť, zmätočnosť a neprípustnosť. Uviedla, že dovolanie bolo podané jeden deň po uplynutí zákonnej lehoty, z návrhu výroku dovolanie nie je jednoznačné aké rozhodnutie odvolacieho súdu žalobca skutočne navrhuje, pretože v celom dovolaní napáda len rozsudok odvolacieho súdu a z ničoho nevyplýva, že by sa domáhal aj zrušenia rozsudku súdu prvej inštancie, resp. že by trpelo rozhodnutie súdu prvej inštancie namietanými vadami. Podľa žalovanej vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP žalobca namieta neopodstatnene. Odvolací súd riadne žalobcu o termíne verejného vyhlásenia rozsudku upovedomil a v termíne aj rozsudok vyhlásil. Odlišný čas v zápisnici považovala iba za zjavnú nesprávnosť a tvrdila, že keďže sa ani žalobca ani jeho právny zástupca na verejnom vyhlásení rozsudku nezúčastnili, nemôže sa žalobca dovolávať porušenia procesných práv pri úkone, na ktorom sa z vlastnej vôle nezúčastnil. Podľa

žalovanej nie je povinnosťou súdu, aby za žalobcu upravoval žalobný petit a prieťahy spôsobil žalobca sám neschopnosťou petit naformulovať. Mala za to, že žalobca nepreukázal prípustnosť ani dôvodnosť dovolania, a preto navrhol, aby bolo dovolanie odmietnuté.

5. K vyjadreniu žalovanej sa vyjadril žalobca. K oneskorenosti podania dovolania uviedol, že posledný deň lehoty pripadol na deň pracovného pokoja, preto bolo dovolanie podané v súlade s § 121 ods. 4 CSP najbližší pracovný deň. Zopakoval tvrdenie o nesúlade pri oznámení času verejného vyhlásenia rozsudku a s tým súvisiaceho porušenia práva na spravodlivý proces.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a tiež dôvodné.

7. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

8. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. V preskúmvanej veci žalobca odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

9. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

10. V preskúmvanej veci žalobca vymedzil zmätočnosťnú vadu spočívajúcu v porušení práva na spravodlivý proces tou procesnou okolnosťou (§ 420 písm. f/ CSP), že termín verejného vyhlásenia rozsudku sa nezhoduje v časom uvádzanom na webovom sídle súdu a oznámením vyveseným na úradnej tabuli súdu; naznačoval tiež prieťahy v konaní a nedostatok odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, najmä rozpor v bodoch 13 a 15. odôvodnenia.

11. Podľa § 219 ods. 3 CSP platí, že vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi súd miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiada, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.

12. Zo spisového materiálu dovolací súd zistil, že predsedníčkou senátu určený termín verejného vyhlásenia rozsudku na 29. marca 2018 o 10:05 hod. bol oznámený ako na úradnej tabuli súdu, tak aj na webovom sídle súdu viac ako 5 dní pred jeho vyhlásením, avšak na termín 29. marca 2018 o 08:35 hod. Nasvedčuje tomu aj oznámenie vyvesené na úradnej tabuli a webovom sídle súdu z 23. marca 2018 (č. I. 285 spisu). V zmysle zápisnice o verejnom vyhlásení rozsudku sa verejné vyhlásenie rozsudku uskutočnilo v daný deň o 10:05 hod. (č. I. 286 spisu). Z uvedeného je zrejmé, že verejne deklarovaný termín uskutočnenia verejného vyhlásenia rozsudku oznámený na úradnej tabuli a webovom sídle súdu nekorešponduje s reálnym vyhlásením rozsudku podľa zápisnice o verejnom vyhlásení rozsudku, teda ani s časom stanoveným pokynom predsedníčky senátu.

13. Dovolací súd už vo svojej skoršej rozhodovacej činnosti poukázal na dôležitosť a neopakovateľnosť verejného vyhlásenia rozsudku (napr. R 14/2010, 5 Cdo 120/2009, 3 MCdo 16/2011) ako dôležitého procesnoprávneho inštitútu tvoriaceho imanentnú súčasť práva na spravodlivý proces. Oznámenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku je jedným z kvalitatívnych atribútov, ktoré musia byť pre rešpektovanie práva na spravodlivý proces právne perfektné a bez väd. Iba strana, ktorá bola riadne oboznámená s časom a miestom verejného vyhlásenia rozsudku má reálnu možnosť uplatniť svoje procesné práva. Ak súd na svojom webovom sídle alebo úradnej tabuli nesprávne informoval o čase verejného vyhlásenia rozsudku, porušil tak právo strán sporu na spravodlivý proces. Rozsudok, ktorému takáto vada predchádza, je po preskúmaní jeho dokonalosti neudržateľný, pričom odstránenie tejto vady je možné iba cestou zrušenia takého rozsudku.

14. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd postupoval spôsobom, ktorý bol v rozpore s procesnými ustanoveniami, a ktorým došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. Inak povedané, vyššie uvedeným nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu došlo k tomu, že žalobcovi bolo znemožnené realizovať jeho procesné právo zúčastniť sa verejného vyhlásenia rozsudku vo veci, v ktorej vystupuje ako jedna zo sporových strán, teda došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Žalobca dôvodne namietal existenciu vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd preto jeho dovolanie v tejto časti vyhodnotil ako prípustné a dôvodné.

15. V časti dovolania, v ktorej vidí žalobca porušenie jeho práva na spravodlivý proces prietiahmi v konaní, dovolací súd uvádza, že prípadné prietahy v konaní nemožno zamieňať s tzv. zmätočnosťmi vadami konania vyplývajúcimi z ustanovenia § 420 CSP, preto táto otázka nie je v rámci dovolacieho prieskumu relevantná. Prietahy v súdnom konaní nie sú judikatúrou najvyššieho súdu považované za dôvod, ktorý by bez ďalšieho zakladal procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (viď napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré bolo uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 4/2005, III. ÚS 199/02, II. ÚS 26/95). V prípade ich vzniku právnym prostriedkom ochrany je právo účastníka obracať sa so sťažnosťou na orgány súdnej správy a právo podať sťažnosť na Ústavný súd Slovenskej republiky.

16. K časti dovolania, kde žalobca namieta rozporupnosť medzi bodom 12 až 15. odôvodnenia napadnutého rozsudku dovolací súd uvádza, že medzi predmetnými bodmi rozpor nie je. Odvolací súd v bode 12. výslovne konštatuje, že konal a meritórne rozhodol na podklade zmeny petitu žaloby, ktorú zmenu pripustil uznesením z 29. septembra 2010 č. k. 5 C 962/2008-136 a v bode 13. nepripúšťa (ako to namieta žalobca), že prvostupňový súd mohol vykonať také úpravy, aby zachoval podstatu petitu a zároveň by nezmenil jeho zmysel, ale naopak na začiatku súvetia uvádza, že sa nestotožnil s týmto tvrdením, ktoré pochádza od žalobcu (z jeho odvolania). V bode 15. potom iba logicky opätovne dopĺňa bod 13., že bolo povinnosťou žalobcu vymedziť petit tak, aby zodpovedal tomu, čoho sa žalobca žalobou domáhal. Pri posudzovaní procesného úkonu súd nemôže určitému úkonu dávať iný význam, než bol účastníkom/stranou sledovaný zmysel, nemôže teda „domýšľať“ obsah úkonu alebo z úkonu robiť závery, ktoré z neho v skutočnosti nevyplývajú. Uvedená námietka preto nie je dôvodná.

17. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f /CSP, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, dovolaciemu súdu nezostalo iné, ako rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP). V novom rozhodnutí vo veci odvolací súd rozhodne aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.